

รายงานโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๕๘

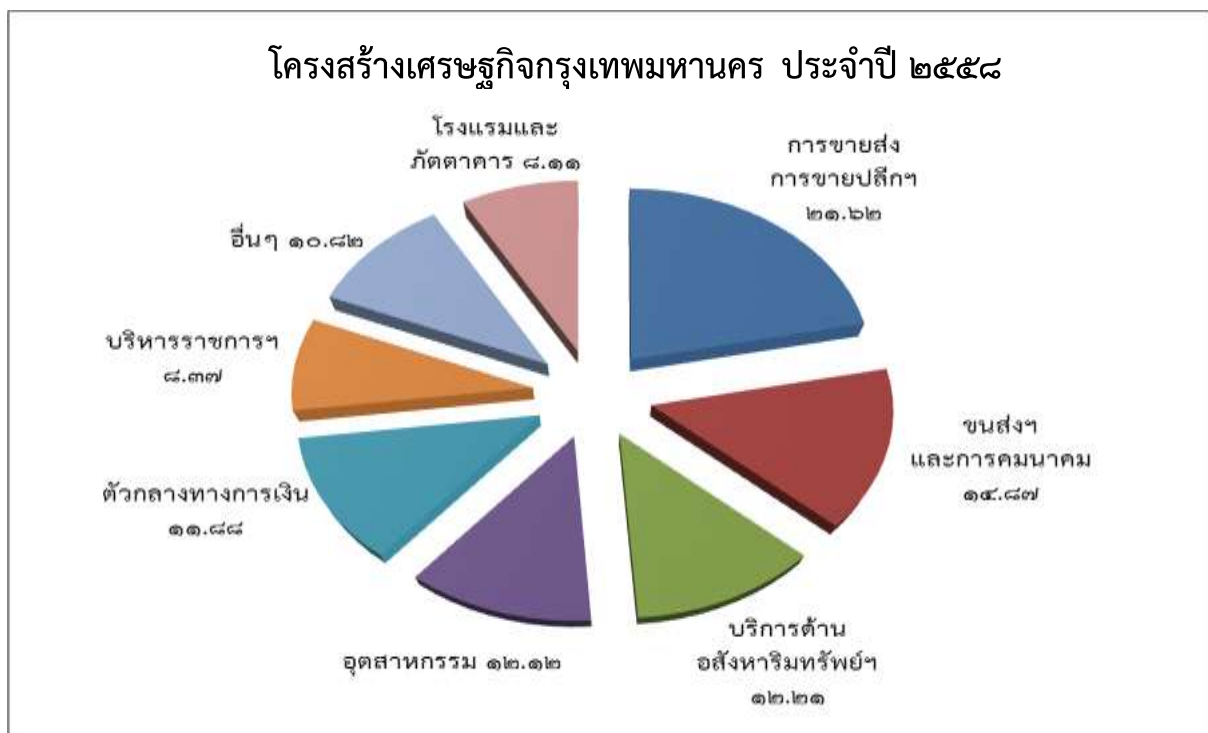
โดยเป็นที่ทราบกันดีว่าโซนพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร นั้น ถือเป็นเขตเมืองที่มีความพิเศษและมีบทบาทความสำคัญในด้านการเชื่อมโยงกับทั้งภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศของไทย รวมไปถึงเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นภายในประเทศ ดังนั้น เราจึงอาศัยการวัดมูลค่าผลผลิต ซึ่งเรียกว่า “ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด” หรือ GPP (Gross Provincial Product) เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องชี้วัด (Indicator) ที่จะช่วยสะท้อนการพัฒนาความเจริญเติบโตของเมือง ตลอดจนสถานะทางเศรษฐกิจและรวมถึงระดับความเป็นอยู่ภายในสังคมของเมือง ซึ่งจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครมีความสำคัญต่อภาวะทางเศรษฐกิจของไทยอย่างมาก เนื่องจากมีมูลค่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) และหากวัดจากขนาดของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานครในรอบปี ๒๕๕๘ ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ ๓,๓๓๕,๖๔๐ ล้านบาท และคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๕.๐๗ เมื่อเทียบกับสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ทั้งหมดในช่วงปีเดียวกันที่มีมูลค่าเท่ากับ ๙,๕๐๑,๙๐๗ ล้านบาท ทั้งนี้ โดยปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มของมูลค่าสัดส่วนโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เฉลี่ยแล้วคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ๑ ใน ๓ ของมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวมประเทศ โดยจากตัวเลขเศรษฐกิจดังกล่าว จึงส่งผลทำให้ระดับการกระตุ้นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครมีอิทธิพลหรือบทบาทที่สำคัญต่อแนวโน้มและทิศทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ฉะนั้น กรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อศึกษารายละเอียดและทำการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งสถิติที่เกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐกิจหลักของกรุงเทพมหานครที่ถือเป็นปัจจัยซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งมิติด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และมิติด้านอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเมืองเพื่อนำมารวบรวมใช้ประโยชน์ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนามหานครกรุงเทพฯ อีกทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลกำหนดแนวทางดำเนินนโยบายต่างๆ ขององค์กรซึ่งจะมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเศรษฐกิจภายในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครมีอัตราการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับยังมีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยเกื้อหนุนให้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

โครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๕๘

จากสถิติข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งรวบรวมโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะพบว่า ในปี ๒๕๕๘ เศรษฐกิจกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๔.๕๔ ต่อปี จากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๓.๗๕ ทั้งนี้ โดยเป็นผลมาจากปัจจัยเกื้อหนุนด้านบวกที่ช่วยส่งเสริมให้ภาวะทางเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศที่อยู่ในเกณฑ์ดีและมีเสถียรภาพ ประกอบกับปัจจัยด้านการลงทุนจากภาครัฐและภาคการท่องเที่ยวที่มีการฟื้นตัวอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๕๘ จะเห็นได้ว่าสาขาการผลิตหลักของภาคเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครซึ่งมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นในเกือบทุกสาขาโดยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๔.๓๓ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

ในการนี้เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของภาคการผลิตภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน โดยรองลงมา คือ สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม และนอกเหนือจากนี้ยังมีโครงสร้างของภาคการผลิตในสาขาอุตสาหกรรม สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ รวมถึงในสาขาตัวกลางทางการเงิน สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ ตลอดจนการประกันสังคม ภาคบังคับ และสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ทั้งนี้ โดยที่สาขาการผลิตทั้งหมดข้างต้น ซึ่งมีสัดส่วนของมูลค่าการผลิตรวมกัน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑๘ ของโครงสร้างเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม

วิเคราะห์ภาพรวมโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๕๘

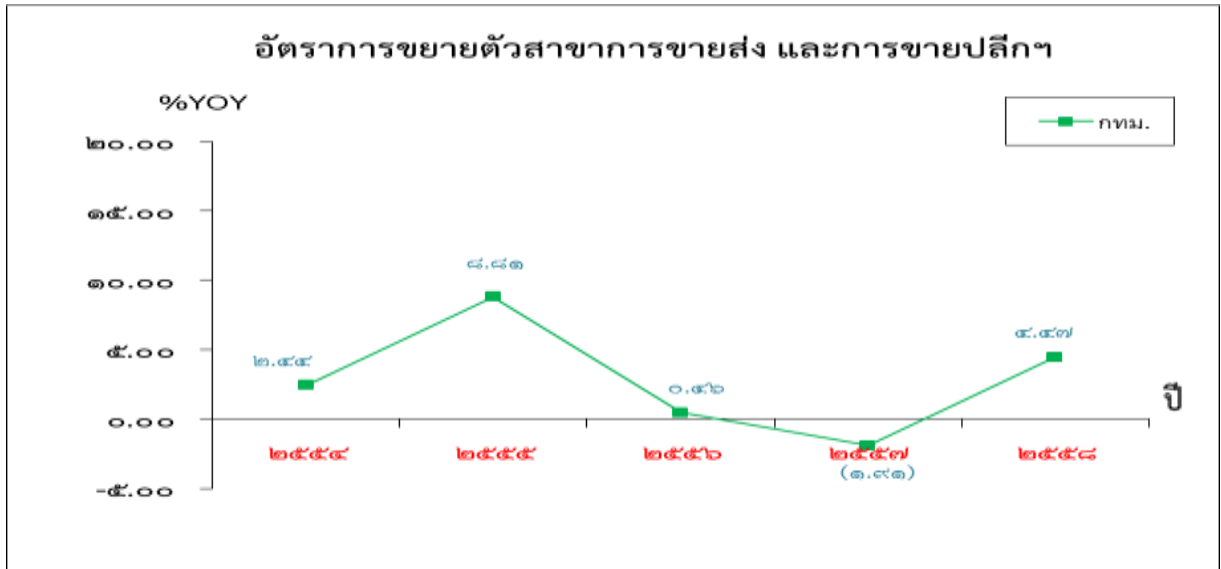

แผนภาพที่ ๑ : โครงสร้างเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร

เมื่อวิเคราะห์ในด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๕๘ จะพบว่า กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างของภาคการผลิตภายในซึ่งถือเป็นตัวสะท้อนระดับเศรษฐกิจของเมือง โดยที่มีมูลค่าสูงและค่อนข้างกระจุกตัวอยู่เฉพาะใน ๕ สาขาหลัก คือ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน, สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม, สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ, สาขาอุตสาหกรรม และสาขาตัวกลางทางการเงิน ทั้งนี้ ซึ่งมูลค่าในสาขาต่างๆ ดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๖๒, ๑๔.๘๗, ๑๒.๒๑, ๑๒.๑๒ และ ๑๑.๘๘ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังกระจายแยกอยู่ในสาขาอื่นๆ อีก อาทิ สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับที่มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๓๗ และสาขาโรงแรมและภัตตาคารมีสัดส่วนร้อยละ ๘.๑๑ และสาขาอื่นๆ ในสัดส่วนรวมร้อยละ ๑๐.๘๒ ในการนี้หากเมื่อรวมในทุกสาขาเศรษฐกิจหลัก ทั้ง ๕ สาขา ตามลักษณะของโครงสร้างการผลิต ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนรวมกันถึงร้อยละ ๗๒.๗๐ ของเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครในภาพรวมทั้งหมด ดังปรากฏรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑ ข้างต้น

ผลการศึกษาอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตหลักตามโครงสร้างเศรษฐกิจ
ของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๕๘

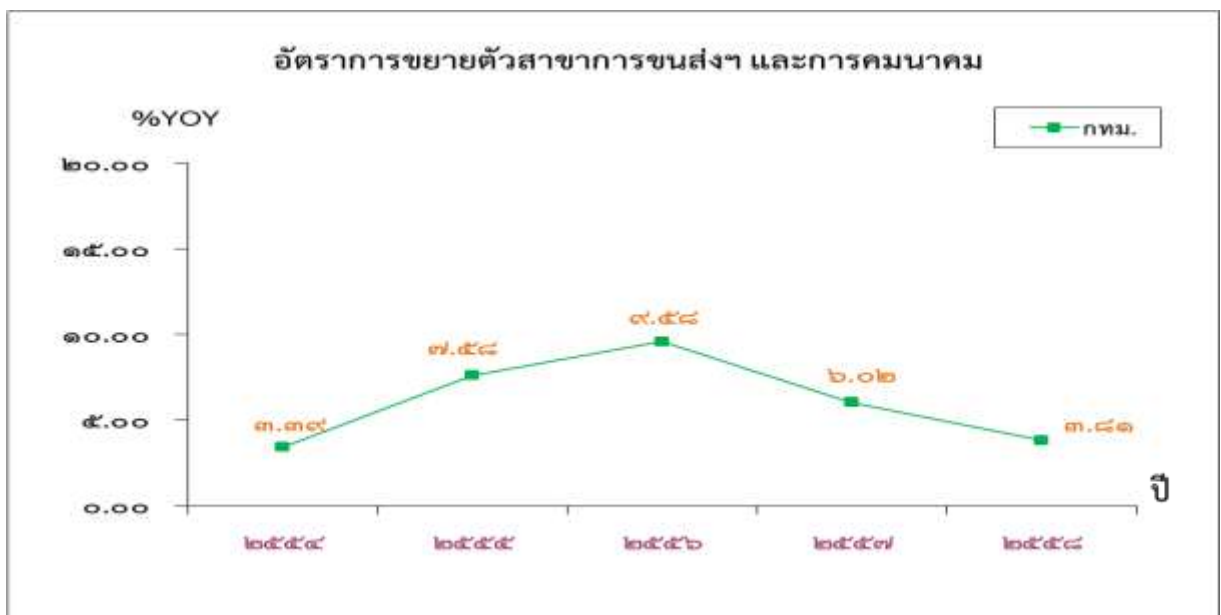
๑. สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์
ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน

แผนภาพที่ ๒ : อัตราการขยายตัวในสาขาการขนส่ง และการขายปลีกฯ

จากผลการศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๕๘ (แผนภาพที่ ๒) จะพบว่า สาขาการขายปลีกและการขนส่งฯ เป็นสาขาการผลิตของกรุงเทพมหานครที่มีสัดส่วนทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุด ซึ่งคิดเป็นมูลค่า ๗๑๙,๗๓๒ ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๔๗ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ที่หดตัวร้อยละ ๑.๔๑ ทั้งนี้ ซึ่งเป็นผลมาจากการค้าขายที่มีการขยายตัวตามความต้องการภายในประเทศที่ขยายตัว ประกอบกับปัจจัยด้านจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และของที่ระลึกในจำนวนเพิ่มขึ้น ตลอดจนได้รับอานิสงค์จากมาตรการกระตุ้นภาคการใช้จ่ายของรัฐบาลในช่วงปลายปีที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการใช้จ่ายใช้สอยที่เพิ่มสูงขึ้น

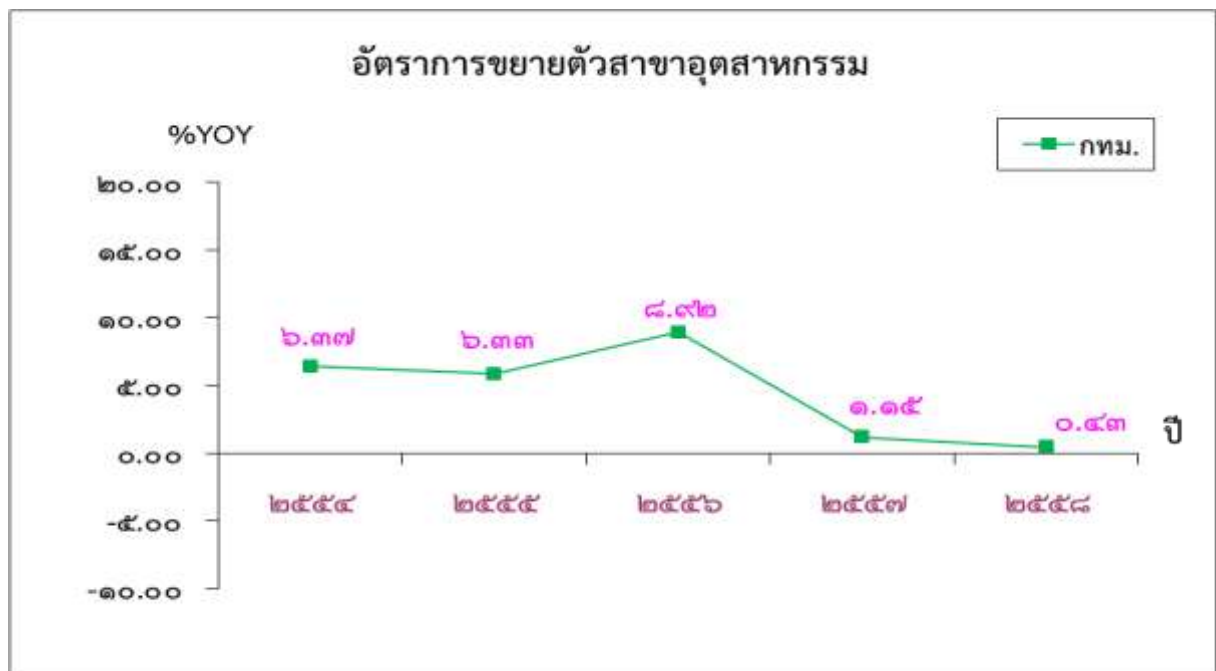
๒. สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม

แผนภาพที่ ๓ : อัตราการขยายตัวในสาขาการขนส่งฯ และการคมนาคม

จากผลการศึกษาในปี ๒๕๕๘ (แผนภาพที่ ๓) ซึ่งจะพบว่า สาขาการขนส่งฯ และการคมนาคม มีมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมกัน จำนวน ๔๙๔,๙๗๖ ล้านบาท โดยแนวโน้มจากสถิติมีการขยายตัวในอัตราที่ลดลงร้อยละ ๓.๘๑ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาซึ่งขยายตัวที่ร้อยละ ๖.๐๒ ทั้งนี้ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการปัจจัยการขนส่งทางอากาศและบริการเสริมด้านการขนส่งที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าปีก่อน และจากปัจจัยของจำนวนผู้โดยสารที่เพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันตามยอดของจำนวนนักท่องเที่ยว ในขณะที่ด้านการขนส่งทางบก ซึ่งมีแนวโน้มหดตัวจากยอดจำนวนผู้โดยสารรวมที่ลดลง แต่ยังมีแรงบวกจากปัจจัยการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งในส่วนของการไปรษณีย์และการโทรคมนาคมที่เพิ่มขึ้นด้วย

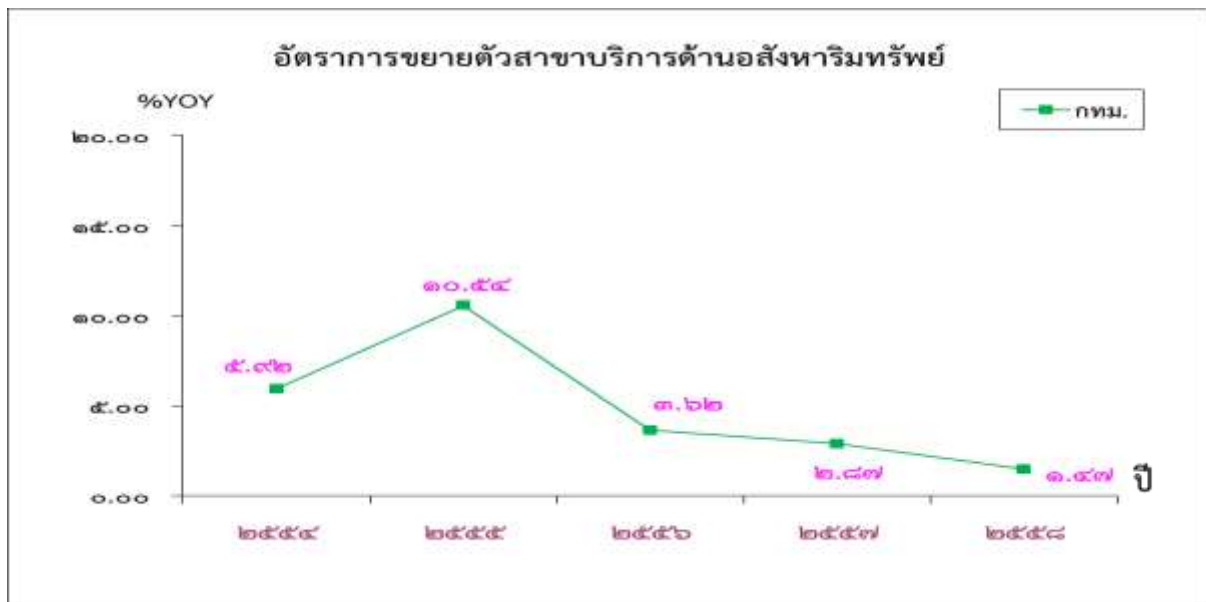
๓. สาขาอุตสาหกรรม

แผนภาพที่ ๔ : อัตราการขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรม

จากการศึกษาวิเคราะห์สถิติข้อมูล (แผนภาพที่ ๔) จะพบว่าในปี ๒๕๕๘ โครงสร้างทางเศรษฐกิจในสาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่าสูงเป็นลำดับที่ ๔ ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนสูงถึง ๔๐๓,๕๗๐ ล้านบาท แต่อย่างไรก็ดีแนวโน้มการเจริญเติบโตในสาขานี้ปรากฏว่ามีการขยายตัวในอัตราที่ลดลงเท่ากับร้อยละ ๐.๔๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเติบโตเท่ากับร้อยละ ๑.๑๕ ต่อปี และโดยที่ในหมวดการผลิตที่มีแนวโน้มขยายตัวค่อนข้างดีเป็นอันดับแรกๆ ได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก หมวดเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี โดยรองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์รักษาโรค และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การผลิตน้ำหอม เครื่องสำอาง และเครื่องหอมอื่นๆ รวมทั้งในหมวดอาหารและเครื่องดื่มแปรรูปและการเก็บถนอมผลไม้และผัก และในส่วนของหมวดการผลิตที่มีสัดส่วนลดลงจากปีก่อน คือ ในหมวดสิ่งทอ ซึ่งจากการวิเคราะห์เป็นผลสืบเนื่องมาจากด้านปัจจัยความต้องการใช้ภายในประเทศที่ชะลอตัวลง ประกอบกับที่ปัจจัยในบางส่วนของภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิตอุตสาหกรรมปลายน้ำเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงส่งผลทำให้ศักยภาพความสามารถในการส่งออกที่ทำได้ลดลง ส่วนในหมวดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย พบว่า มีแนวโน้มที่ลดลงเช่นเดียวกัน โดยสืบเนื่องมาจากผลของปัจจัยที่มีการย้ายฐานการผลิตของประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อภาพรวมด้านการส่งออกของประเทศมีแนวโน้มลดลงในปี ๒๕๕๘

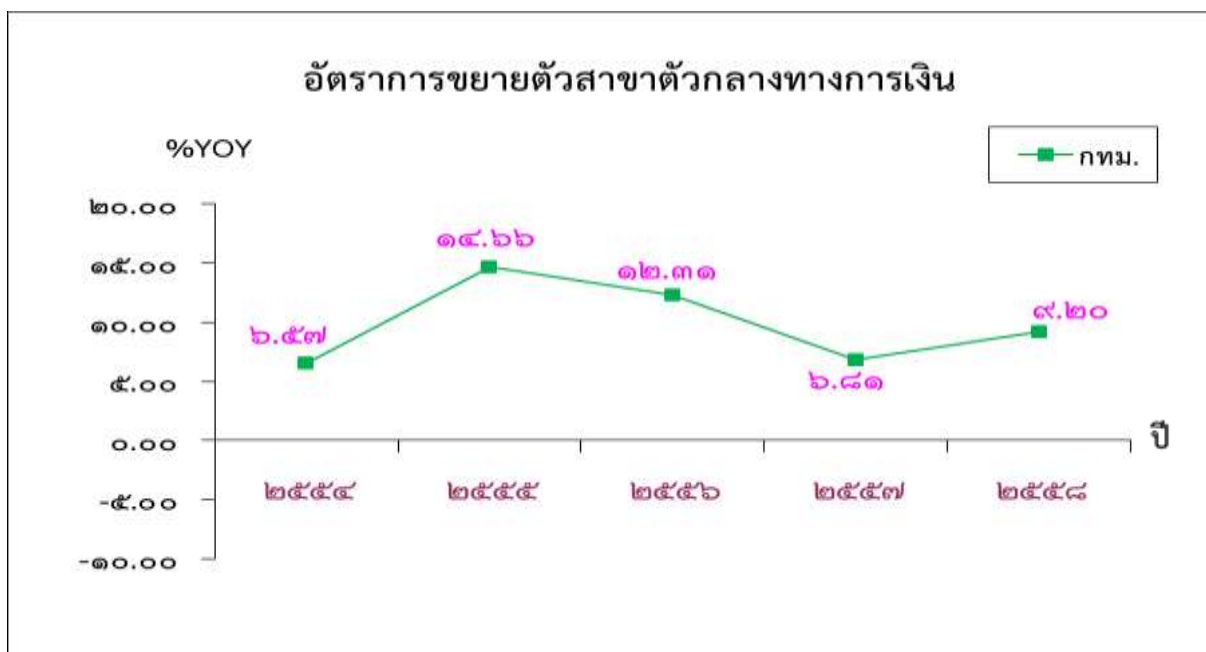
๔. สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ

แผนภาพที่ ๕ : อัตราการขยายตัวในสาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์

จากการวิเคราะห์สถิติข้อมูลข้างต้น (แผนภาพที่ ๕) จะพบว่าในปี ๒๕๕๘ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในสาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ มีมูลค่าเท่ากับ ๔๐๖,๔๑๖ ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ ๑.๔๗ ต่อปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติแล้ว จะเห็นว่าแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปีก่อนเท่ากับร้อยละ ๒.๘๗ ต่อปี ทั้งนี้ โดยเป็นผลมาจากปัจจัยการขยายตัวด้านภาษี รวมทั้งปัจจัยซึ่งเป็นผลกระทบมาจากการใช้มาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์ของภาครัฐบาลที่กำหนดให้ลดค่าธรรมเนียมในการโอนและจดจำนองอสังหาริมทรัพย์ในช่วงระยะเวลาไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๕๘

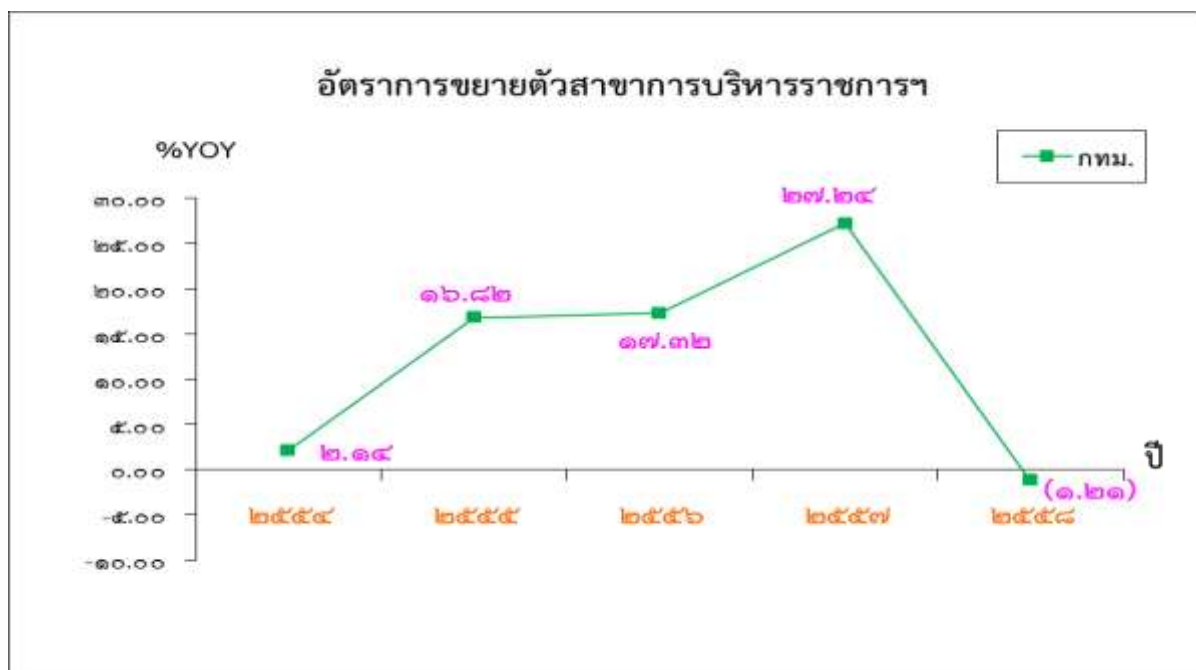
๕. สาขาตัวกลางทางการเงิน

แผนภาพที่ ๖ : อัตราการขยายตัวในสาขาตัวกลางทางการเงิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ (แผนภาพที่ ๖) จะพบว่าในปี ๒๕๕๘ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในสาขาตัวกลางทางการเงิน มีมูลค่าเท่ากับ ๓๙๕,๕๕๓ ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติแล้ว จะเห็นว่าสาขาทางเศรษฐกิจด้านตัวกลางทางการเงินมีแนวโน้มอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๙.๒๐ จากปีก่อนที่ขยายตัวที่ร้อยละ ๖.๘๑ โดยจากตัวเลขสถิติของมูลค่าทางเศรษฐกิจดังกล่าวอาศัยเกิดมาจากการปัจจัยที่เป็นผลของด้านรายได้ในการดำเนินงานของทางสถาบันรับฝากเงินที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นในปริมาณสินเชื่อภาคธุรกิจ รวมถึงสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภค ประกอบกับด้านรายได้และค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า อีกทั้งในการให้บริการด้านธุรกิจประกันชีวิตและการประกันวินาศภัยที่มีอัตราขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอดปี ๒๕๕๘

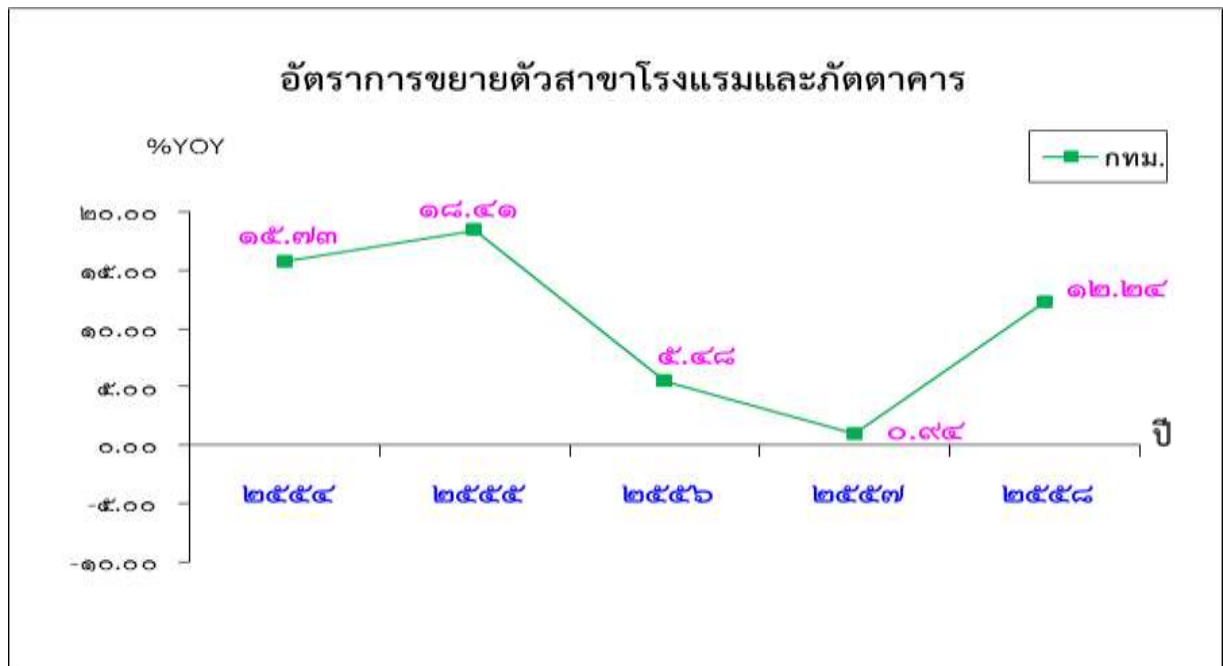
๖. สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ

แผนภาพที่ ๗ : อัตราการขยายตัวในสาขาการบริหารราชการ

จากข้อมูลตัวเลขเศรษฐกิจในสาขาการบริหารราชการฯ ในปี ๒๕๕๘ (แผนภาพที่ ๗) จะพบว่า มีมูลค่าเท่ากับ ๒๗๘,๗๖๐ ล้านบาท ซึ่งมีการหดตัวอย่างรุนแรงที่ร้อยละ ๑.๒๑ จากปีก่อนที่ขยายตัวในร้อยละ ๒๗.๒๔ ในการนี้เมื่อวิเคราะห์แล้วโดยเป็นผลเกิดมาจากด้านปัจจัยลบที่นโยบายทางการเมืองที่ภาครัฐบาลได้มุ่งเน้นควบคุมเสถียรภาพที่มั่นคงของประเทศ ประกอบกับเหตุผลที่ยังได้รับผลกระทบเชิงลบจากเหตุการณ์ระเบิดในใจกลางเมืองกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นปัจจัยฉุดรั้งเศรษฐกิจภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และโดยที่เป็นผลให้ภาคธุรกิจ การให้บริการต่างๆ และกิจกรรมการให้เช่าเครื่องจักร อุปกรณ์ก่อสร้าง กิจกรรมการบริหารสำนักงาน การเดินทาง และนำเที่ยวเกิดการชะลอตัวลงในปี ๒๕๕๘

๗. สาขาโรงแรมและภัตตาคาร

แผนภาพที่ ๘ : อัตราการขยายตัวในสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ (แผนภาพที่ ๘) ข้างต้น จะพบว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๕๘ ซึ่งในส่วนของสาขาโรงแรมและภัตตาคารภายในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร มีมูลค่าเท่ากับ ๒๗๐,๐๒๖ ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ ๑๒.๒๔ จากปีก่อนซึ่งขยายตัวที่ร้อยละ ๐.๙๔ ทั้งนี้ โดยได้รับแรงขับเคลื่อนมาจากปัจจัยบวกทางเศรษฐกิจที่ส่งผลทำให้มีอัตราการเจริญเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นทั้งหมดโรงแรมและหมวดบริการด้านอาหาร ประกอบกับที่ในช่วงของปี ๒๕๕๘ ดังกล่าวนี้นี้ที่ปรากฏว่ายอดสถิติของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าภาคเศรษฐกิจในสาขาโรงแรมและภัตตาคารของไทยนั้นค่อนข้างจะมีการเพิ่มขึ้นของรายได้อันเป็นผลมาจากด้านการประกอบการท่องเที่ยวที่มีอัตราการขยายตัวเติบโตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ที่มา : นายภาณุพงศ์ จันทะประเทศ หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจและการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำรายงานบทวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครปี ๒๕๕๘
คำนวณมาจากอ้างอิงรายงานสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๘
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (www.nesdb.go.th)